

17/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

תסקיר שירות מבחן

בואו נתחיל מזה שהמשפט: "תסקיר שירות מבחן" או "קצינת מבחן", יכול להוות מעין איום סמוי על חשודים או נאשמים ולעורר אצלם התנגדות גורפת להליך עצמו, שבמהותו אמור להקל עליהם את הדרך ואף להמתיק בעונשם. המאמר הבא סוקר את מהותו ושימושו של תסקיר שירות המבחן, הניתן בשלבי המוקדמים של ההליך הפלילי, במטרה להקל בענישה באם מדובר בהליך בו הנאשם נמצא חופשי מחוץ למתקני כליאה או להקל על עצור עד תום ההליכים ועל תנאי מעצרו ואופי ענישתו בסיום ההליך. עו"ד אסף דוק מסביר במאמר הבא על תפקידו וחשיבותו של תסקיר שירות המבחן.

מהו תסקיר שירות מבחן וכיצד הוא יכול לסייע לחשודים ונאשמים?

שירות המבחן הינו שירות ממלכתי-סוציאלי מטעם אגף מיוחד במשרד הרווחה, המעוגן בדיני פלילים ופועל בהתאם למערכות אכיפת חוק בארץ. הוא נועד לספק מענה שיקומי וטיפולי עבור מבוגרים וקטינים החשודים או נאשמים בעבירות פליליות, וניתן על ידי עובדים סוציאליים שעברו הכשרה מיוחדת כקציני מבחן. השירות מיועד לתת מענה שוויוני ואחיד לכלל הציבור הנדרש, ללא קשר לרקע הסוציו אקונומי, ולספק שיקול חוץ משפטי למערכת המשפט בהתבסס על גישות אבחוניות וטיפוליות ספציפיות. שיטות אלו נועדו בעיקר לאיתור חשודים או אשמים בעלי נכונות ופוטנציאל לטיפול ושיקום, ומתוך כך להקטין את חומרת עונשם ולהפנות יותר משאבים לשיקומם והשתלבותם מחדש בחברה.

תסקיר שירות המבחן משרת הן את מערכות החוק והאכיפה והן את האזרח הנחשד בביצוע עבירה. מטרת השירות היא לייעל את ההליך הפלילי ולתרום לכך שמצד אחד, במידה והחשוד נמצא אשם במיוחס לו, הענישה תהיה אפקטיבית והולמת ומצד שני, ככל שהחשוד הינו בר שיקום יתקיימו ככל הניתן תנאים שיסייעו להליך השיקומי. כמו כן, תסקיר שירות המבחן מסייע להפחית פגיעה בלתי מוצדקת ולא הכרחית בחירויותיו של חשוד ובשגרת חייו. למעשה, למרות הרושם ההפוך שקיים בקרב חשודים ועצורים רבים, שירות המבחן הינו מערכת שמטרתה לסייע לחשודים ונאשמים לשקם את חייהם, לכן מומלץ לשתף פעולה עם שירות המבחן ולהיעזר בשירות ככל שניתן.

עורך דין פלילי המטפל בחשוד או נאשם שיש לגביו בקשה למעצר, הארכת מעצר או מעצר עד תום ההליכים יכול לסייע ללקוחו באמצעות שירות המבחן בדרך של הכנת תסקיר מעצר בעניינו. על עורך הדין לבאר ללקוחו את המצב, להפיג את חששו והתנגדותו ולהבהיר לו מדוע כדאי ורצוי לו לשתף פעולה עם קצין שירות המבחן. למרות הרושם המוטעה הקיים בקרב עצרים רבים, לפיו שירות המבחן הוא גוף הפועל נגדם, האמת היא הפוכה. תסקיר שירות המבחן הוא כלי שעשוי להיטיב עם העצור, להביא לשחרורו ממעצר לחלופת מעצר נוחה יותר ולשפר את תנאי מעצרו. בנוסף, כאשר יש צורך בהליך שיקומי שיסייע לעצור לחזור לחיים נורמטיביים, שירות המבחן יסייע גם בכך ככל שניתן.

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

דוגמה להזמנת נאשם לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר לעונש

דוגמה למכתב הזמנה לשירות המבחן למבוגרים

תרומתו של שירות המבחן בהליכים פליליים

מערכות החוק, המשפט והאכיפה והכוחות הפועלים במסגרות האכיפה והמשפט, עומדים בפני משימה מורכבת. מצד אחד מצוי הצורך לתפוס עבריינים ופורעי חוק ולהעמידם לדין על מנת לשמור על הסדר ולהגן על שלום הציבור: הענישה והשפיטה הן אמצעי ליצירת איזון וצדק על ידי מנגנונים בהם פושעים משלמים מחיר כבד על העבירות שבצעו. בנוסף לכך שהעברייני נדרש לשלם מחיר כבד בעבור הפשע אותו ביצע, מהוות השפיטה והענישה אמצעי הרתעה כנגד עבריינים פוטנציאליים נוספים. מנקודת מבט זו, ככל שעבריינים יענשו באופן חמור יותר, כך תיווצר הרתעה אפקטיבית יותר.

מנגד עומד הצורך להגן על חשודים, הנחשבים חפים מפשע כל עוד לא הוכחה אשמתם, מפני גלגלי הצדק אשר אינם חפים מטעויות. יתירה מכך, קיים צורך לוודא שהמערכת אינה גובה מחשודים שאכן בצעו עבירה מחיר כבד מן הראוי, שאינו פרופורציונאלי לחומרת העבירה אותה בצעו. מעצר הינו חוויה לא נעימה עבור כל אדם, מעצר שגוי של חשוד אשר בסופו של יום יתברר כי הינו חף מפשע הוא טעות שרשויות המשפט והחוק מעוניינות להימנע ממנה ככל שניתן. מעצר שאנו מוצדק עשוי לגרום לחשוד טראומה קשה, לפגוע בשמו הטוב, בפרנסתו ובבריאותו הנפשית של העצור. מנקודת מבט זו, יש להיזהר מאוד ולנקוט משנה זהירות ככל שהדבר נוגע למעצרו של חשודים שאין למשטרה הוכחות ממשיות לאשמתם.

לצד הצורך המובן מאליו להעמיד לדין עבריינים אשר העבירות שהם מבצעים פוגעות באזרחים וברכוש, עומד הצורך לסייע לעבריינים להשתקם, כך שיוכלו להיות חלק מועיל בחברה הנורמטיבית ויוכלו לנהל חיים פוריים, חוקיים ומיטיבים עבורם ועבור החברה הסובבת אותם. ענישה אפקטיבית היא ענישה אשר גובה מן העבריינין מחיר בעבור הפגיעה שהעבירות שביצע גרמו, אך יחד עם זאת, מאפשרת לעבריינים העומדים בתנאים הנדרשים לאמץ דפוסי התנהגות בריאים יותר, להשתקם ולחזור לחיק החברה בתור אזרחים מועילים וחיוביים.

על מנת ששופט הדין בתיקו של אדם העומד לדין פלילי יוכל לקבל החלטה שתטיב עמו ויחד עם זאת לא תגרום נזק לחברה, יש להציג בפניו ניתוח מקצועי של נסיבות התיק, של יכולתו ונכונותו של אותו אדם להשתקם ושל מסוכנותו. תסקיר שירות המבחן הוא כלי המספק לשופט את המידע הנדרש על מנת לקבל החלטה שתהיה הנכונה ביותר עבור התיק בו הוא דן ונסיבותיו.

תסקיר שירות המבחן נערך על ידי אנשי מקצוע שעברו הכשרה והתמחות בתחום ויש בידם הכלים לבצע את ההערכות הנחוצות שיתנו תחזית אמינה ליכולות השיקום של הנסקר, למידת המסוכנות שלו ולנכונותו לקחת אחריות על מעשיו ולהיטיב את דרכיו. כמו כן, לקציני שירות המבחן יש את הכלים לבחון את נסיבות חייו של החשוד ואת נסיבות המקרה ולקבוע האם מדובר באדם שיבחר לבצע עבירות נוספות בכוונה תחילה, או במי שמעיד באופן חד פעמי וסביר להניח שלא ישוב לבצע עבירות נוספות.

17/07/2024

077-5006206

ת. 052-6885006

תפקיד שירות המבחן למבוגרים

שירות המבחן למבוגרים ניתן על פי הפניית שופט או על ידי בקשת חשוד ונידון בעבירה פלילית שגילו מעל 18. תפקידו של שירות המבחן למבוגרים הוא להעניק למבוגרים מסגרת אבחון וטיפול בקהילה, במטרה לצמצם ולמנוע פעילות והתנהגות עבריינית באוכלוסייה הבוגרת בארץ על ידי מערכת מאבחנת ומשקמת.

כחלק מתפקידו של קצין המבחן, הוא בוחן את התנהגותו של האדם במטרה למצוא אפשרויות התנהלות אחרות שיוציאו אותו ממעגל הפשיעה, ויתנו לו כלים להשתלב בקהילה. בחינת ההתנהגות נועדה ליצור שינוי ביכולת האדם להתמודד עם בעיות ומכשולים, ולסייע לו לפתח ולרכוש כלים לחיים נורמטיביים והשתלבות מוצלחת בחברה. ההשתלבות תתאפשר בין היתר על ידי חיבור למערכות וגופים שונים הנותנים שירותים ומשאבים, כדוגמת האפשרות להשתלב במסגרות תעסוקה או מסגרות חברתיות.

מעבר לכך, שירות המבחן נועד לספק לבית המשפט תסקיר שהינו חוות דעת מקצועית אישית יותר אודות חשוד או נאשם, אשר לה השפעה ישירה על גזר דינו או המשך ריצוי עונשו. חוות הדעת של תסקיר שירות המבחן מספקת תמונה רחבה אודות הרקע הנפשי, הסוציאלי והנסיבתי שהובילו לביצוע העבירה ומציעה דרכי ענישה ושיקום מתאימות יותר למקרה הספציפי של כל אדם.

תפקיד שירות המבחן לנוער

שלא כמו שירות המבחן למבוגרים, שירות המבחן לנוער מוענק לכל קטין מגיל 12 עד 18 שנפתח נגדו תיק פלילי. זהו טיפול סוציאלי חינוכי הניתן על ידי קציני מבחן בעלי הכשרה מיוחדת לעבודה עם קטינים. השירות מהווה חלק מכל שלבי אכיפת החוק, כולל במסגרת חקירות במשטרה, פרקליטות ובית המשפט.

במסגרת השירות עובר הקטין הליך של אבחון וחקירה סוציאלית ופסיכולוגית. האבחון מוגש כתסקיר למערכות האכיפה ובוחן את מצבו הנפשי, השכלי והפיזי של הקטין. כמו כן, נבחנים מצבו ותפקודו של הקטין במסגרת המשפחה ובית הספר, מבחינה חברתית ותעסוקתית, והיותו מעורב בעבר בפעילות עבריינית או פלילית. בנוסף לכך, נבחנים יחסו של הקטין לעבירה שביצע ויכולתו להודות במעשה ולהתחרט עליו.

שירות המבחן לקטינים נועד גם לספק תסקיר הממליץ על אופן ואופי ענישת הקטין. התסקיר עשוי להמליץ בין היתר על עיכוב הליכים, ומוגש לידי בתי משפט או היועץ המשפטי לממשלה. כמו כן, משמש התסקיר כמידע לשם הכנת ומסירת דוחות עבור לשכת הגיוס.

מעבר לכך, שירותי המבחן לנוער כוללים סיוע ופיקוח אחר קבלת טיפול אישי או קבוצתי של הקטין במסגרות שונות, במטרה לאפשר לו להשתקם ולהשתלב מחדש בחברה.

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

קציני המבחן בשירות המבחן לנוער - מי הם ומה תחומי אחריותם

הטיפול בבני נוער שהסתבכו בפלילים מחייב רגישות רבה, הבנה מעמיקה בכל מה שקשור להליכים הנפשיים וההורמונליים העוברים על בני הנוער, של צרכיהם ושל הלחצים המופעלים עליהם. כדי שניתן יהיה לסייע לנוער או נערה להשתקם יש להכיר את דרכי הטיפול הקיימות, את האתגרים הייחודיים הניצבים בפני הנער או הנערה המדוברים ואת המשאבים הנפשיים והפיזיים העומדים לרשותם. חשיבותו של טיפול הולם בבני נוער שמעדו היא קריטית להמשך דרכם ולעתידם. ההנחה העמדת בבסיס הטיפול בבני נוער אלו היא שהתנהגות עבריינית בגילאים אלו נובעת, על פי רוב, מקשיים ומצוקות בתחום המשפחתי, החברתי או האישי. מנקודת ראות זו, תפקידו של קצין המבחן הוא לאבחן את האתגרים העומדים בפני הנער או הנערה ולסייע להם להתמודד עימם, להשתקם ולחזור לתפקוד תקין.

קציני שירות המבחן לנוער הינם עובדים סוציאליים אשר עברו הכשרה מיוחדת כדי שיוכלו לאבחן, לטפל ולשקם את בני הנוער. עובדי שירות המבחן לנוער עוברים הכשרות והדרכות באופן קבוע כדי שיוכלו לתת לבני הנוער את הטיפול המקצועי והטוב ביותר עבורם.

דרכי העבודה בשירות המבחן לנוער

שירות המבחן לנוער מפעיל חמש יחידות בחמישה מחוזות גיאוגרפיים ברחבי הארץ: מחוז חיפה והצפון, מחוז תל אביב, מחוז מרכז, מחוז ירושלים ומחוז דרום. העבודה בשירות המבחן לנוער מתבצעת בשלושה שלבים: קלט, מעצרים, טיפול ושיקום.

על כל שלב אחראית יחידה מקצועית מתאימה:

□ **קלט** - יחידת הקלט היא היחידה בה נקלטים קטינים הנחשדים על ידי המשטרה בביצוע עבירה. ביחידת הקלט עורך קצין המבחן חקירה פסיכו-סוציאלית שמטרתה הערכת מצבו וצרכיו של הקטין. בסוף החקירה כותב קצין המבחן חוות דעת או תסקיר עבור בית המשפט. כמו כן, קצין מבחן של יחידת הקלט מלווה את הקטין בהליך המשפטי.

□ **מעצרים** - קציני המבחן של יחידת המעצרים מטפלים בקטינים הנמצאים במעצר ימים בגין חשד לביצוע עבירה וכן בקטינים שהוגשה כנגדם בקשה למעצר עד תום ההליכים, לאחר הגשת כתב אישום. קציני יחידת המעצרים של שירות המבחן לנוער מבצעים את ההערכה והחקירה הפסיכו-סוציאלית של הנערים בתקופת המעצר. מטרת החקירה היא להעריך את מצבו של הקטין ולבדוק האם קיימות חלופות מעצר מתאימות יותר עבורו בקהילה או מחוץ לקהילה. קציני שירות המבחן לנוער של יחידת המעצרים כותבים תסקיר מעצר לבית המשפט על מנת להמליץ על חלופות מעצר אפשריות ומיטיבות יותר עבור הקטין, כמו כן מפקחים קציני שירות המבחן על הקטינים בתקופת מעצרו ומלווים אותם לאורך הליכי המעצר וההליך המשפטי.

□ **טיפול ושיקום** - יחידת הטיפול והשיקום של שירות המבחן לנוער מטפלת בקטינים וקטינות אשר הוצאו כנגדם

17/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

“צווי ביניים” או צווי טיפול סופיים, לאחר שנמצאו אשמים בביצוע עבירות פליליות ולאחר שבית המשפט קבע כי יש צורך בהתערבות טיפולית בתיק. חשוב לציין – קטינים המטופלים על פי הוראת צו בית משפט מחויבים לקבל את הטיפול. הטיפול שמקבלים בני הנוער ביחידת הטיפול והשיקום הוא על פי רוב אינטנסיבי וכולל פגישות קבוצתיות או אישיות וכן שילוב בתוכניות שמטרתן להחזיר את הקטין לתפקוד נורמטיבי בהתאם לגילו.

מטרת תסקיר קצין מבחן

מטרת התסקיר היא להקל או להמתיק את עונשו של חשוד או נאשם, באם הביע חרטה על מעשיו בעת שהותו ובדיקתו על-ידי קצין המבחן. לא מעט פעמים, חשודים או נאשמים הנשלחים לשירות מבחן, רואים בהם “שלוחה” של המשטרה או החקירות ולא משתפים עימם פעולה. חשוב להבין שדרך פעולה כזו פוגעת בסופו של דבר בעצור ומזיקה לו וכי שיתוף פעולה עם קצין שירות המבחן הוא מומלץ, כיוון שביכולתו להועיל ולסייע לעצור. כאשר מדובר בחשוד אשר נמצא במעצר עד תום ההליכים, נועד התסקיר להקל בעניין מעצרו ואף להמליץ על שחררו בתנאים מגבילים.

כאשר מדובר בנאשם המנהל הליך משפט פלילי טרם מתן פסק וגזר הדין, נועד תסקיר שירות המבחן לקבוע אם ניתן להקל בעונשו של הנאשם ובאיזו מידה במסגרת שלב הטיעונים לעונש. התסקיר למעשה בוחן את מבנה אישיותו של הנאשם, מבצע אנליזה וסינתזה על אופי ומהות הנאשם ומבסס קווים לדמותו, בוחן אם הוא לוקח אחריות ומביע חרטה על מעשיו וזאת כדי שניתן יהיה להמליץ על אופי הענישה. אופי הענישה ברוב המקרים מתייחס לענישה בין כתלי בית הכלא אל מול ענישה שיקומית. מטרת תסקיר שירות המבחן היא לבחון על סמך הממצאים איזו מבין אפשרויות הענישה היא המתאימה ביותר עבור הנאשם וכיצד כל אחת מאפשרויות הענישה עשויה להשפיע על אישיותו של הנאשם בהווה ובעתיד – בהתאם לאופי העבירה ומצב התיק בעניינו באותה נקודת זמן.

חשוב להדגיש כי לתסקיר שירות המבחן יש משקל לא מבוטל על תוצאות ההליך הפלילי והמשפט המתנהל נגד הנאשם. יש להבין כי למעשה, יש ביכולתו של תסקיר שירות המבחן לקבוע את אופי הענישה בהליך הפלילי, או את אופי הסדר הטיעון אליו ניתן יהיה להגיע עם התביעה במטרה להקל בעונשו של הנאשם.

במידה ונמצא כי אישיותו של הנאשם חיובית – כנתון העולה משירות תסקיר המבחן, יהיה קל יותר לסניגור המייצג את הנאשם להגיע להסדר טיעון מקל בדבר רמת ואופי ענישתו של מרשו בתיק המדובר. אם חוות הדעת הנמסרת בתסקיר המבחן שלילית, כלומר, הנאשם לא הביע חרטה על מעשיו ולא שיתף פעולה בעת התסקיר, העובד הסוציאלי לא יתרשם לחיוב מכוונתו של הנאשם להשתקם ויכול להיווצר מצב בו ייעשה המצב בעייתי יותר.

עורך דין פלילי מקצועי, המכיר את ההליכים הקבועים בחוק, יכול להדריך נכונה את הנאשם אותו הוא מייצג ולהכינו טרם שלב תסקיר המבחן באופן כזה שישירת את המטרה טוב יותר, במטרה להגיע להסדר טיעון איכותי הכולל עונש שיהיה מקובל על כל הצדדים. במרבית המקרים בהם נעזרים הנאשמים בשירותיו של עו”ד מטעם הסנגוריה הציבורית (ייצוג משפטי בחינם), “זוכה” הנאשם להזנחה לא מקצועית, אשר אינה מכוונת את הנאשם להתמודדות עם תסקיר המבחן ויכולה לחרוץ את גורלו באופן גורף.

17/07/2024

077-5006206

ת. 052-6885006

חלק בלתי נפרד מעבודת ההכנה מול שירות תסקיר המבחן בין הסניגור המייצג את הנאשם לבין הנאשם עצמו, הוא עריכת סימולציה של שאלות עליהן עשוי הנאשם להתבקש לענות והתשובות אותן עליו לתת. כמו כן, על ההכנה לכלול נושאי שיחה מהותיים וקובעים שעשויים לעלות בעת התסקיר עצמו. עבודת ההכנה עם הנאשם תפחית במידה ניכרת את התרגשותו או חרדתו של הנאשם מתסקיר שכזה ותסייע לו להוביל מהלך חיובי שישרת אותו בהווה ובעתיד. פעולת ההכנה והבעת הרצון של הנאשם לעבור את תסקיר שירות המבחן, מראות סימנים ורצון להשתקם ובכך מקלות עליו את הדרך בדבר עסקת טיעון מקלה לעונש, טרם מתן פסק וגזר הדין.

חשוב לציין כי משקל שירות תסקיר מבחן בעניין חשוד או נאשם, כמוהו כמשקל חקירה פלילית במשטרה וכי השירות נמצא בצד של התביעה ולא בצד הסנגוריה - כלומר בשירות המדינה. עורך דין פלילי מקצועי ואיכותי, אשר לקוחותיו חשובים לו מחד וההצלחה בתיק שלהם בפרט, אמור להכין אותם להליך שכזה באופן מקצועי, כשם שהיה מכין אותם לחקירה במשטרה או לכל הליך פלילי אחר ובעל משקל. ללא הכנה מעמיקה ויסודית של החשוד או הנאשם בידי עו"ד פלילי מטעמו לתסקיר שכזה ובאופן מקצועי בכל דרך שיבחר לנכון, ייחשב הדבר להזנחה חמורה שיכולה להוות משקל רב לחובתו בכל הנוגע לחומרת הענישה וחומרת העבירות הפליליות המיוחסות לו.

חשיבות ההכנה לפגישה עם קצין מבחן

למפגש עם קצין שירות המבחן יש חשיבות רבה, כיוון שלתסקיר שירות המבחן אשר יוגש לבית המשפט, למשטרה או לפרקליטות יש השפעה מכרעת על עתידו של העצור, החשוד או הנאשם.

לתסקיר שירות המבחן יש חשיבות רבה בין אם מדובר בחשוד או עצור, המתמודד עם נושאים כגון מעצר, שחרור ממעצר, חלופת מעצר והארכת מאסר, ובין אם מדובר במי שהוגש נגדו כתב אישום ומתמודד עם הליך משפטי פלילי ואפשרות של אישום לצד עונש מאסר. כמו כן, חשיבותו של תסקיר שירות המבחן היא משמעותית בין אם מדובר בחשוד או נאשם בוגר ובין אם מדובר בקטין. היות שכך, חשוב שהעצור, החשוד או הנאשם יגיעו לפגישה עם קצין המבחן כשהם מוכנים, כך שכל הצדדים יוכלו להפיק מהמפגש את המירב.

מבחינת הרשויות - המירב פירושו ענישה מתאימה ויעילה למי שאכן בצעו עבירה, כך שהענישה ותנאי המאסר יביאו לכך שמצד אחד, העבריין ישלם את המחיר הראוי על מעשיו ומצד שני, שתנאי המעצר או המאסר יאפשרו לחשוד להשתקם ולהיות גורם חיובי בחברה.

מצד החשוד או הנאשם השאיפות הן לסיים את התיק בענישה מקלה ככל האפשר, להשתחרר ממעצר או להבטיח תנאי מעצר שיאפשרו שיקום מהיר וחזרה לתפקוד חיובי בחברה. במקרים רבים, כאשר מדובר בעצור שטרם הוגש נגדו כתב אישום, תסקיר שירות המבחן הוא בעל השפעה וחשיבות בשיקולי המשטרה והפרקליטות אם להגיש כתב אישום, לסגור את התיק בעסקת טיעון או לסיים את ההליך ללא הגשת כתב אישום. כאשר מדובר במי שהוגש נגדו כתב אישום, לתסקיר שירות המבחן יכולה להיות השפעה על חומרת העונש שיוטל על הנאשם באם ההליך הפלילי יסתיים בהרשעה.

חשוב לציין - לעתים ידרשו מספר פגישות עם קצין המבחן, בהתאם לנסיבות התיק. ההכנה למפגש עם קצין

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

המבחן כוללת הסברים על ההליך ועל חשיבותו, הפגת החששות והלחץ שהנאשם או החשוד חש כלפי קצין שירות המבחן, והסבר על מושגים רלוונטיים כמו הרשעה, צו מבחן, פיקוח וכיוצא בזה. מטרת ההכנה היא להגיע למצב בו החשוד פוגש את קצין המבחן מתוך הבנה ששירות המבחן מכוון לסייע לו ולא להכשילו. ככל שהחשוד ישתף פעולה עם קצין המבחן, כך יגדלו הסיכויים שתסקיר שירות המבחן אכן יפעל לטובתו. ככל שהחשוד יגיע לפגישה בגישה שלילית ולא ישתף פעולה, כך יקטנו הסיכויים שקצין שירות המבחן יוכל לסייע לו.

אמנם, הסיטואציה בה אדם נמדד על ידי שירות המבחן ולאחר מכן מוגש לגביו דוח לרשויות היא סיטואציה שלאנשים רבים קשה לחיות עמה בשלום, אולם, במקום בו נמצא החשוד, העצור או הנאשם, שיתוף פעולה וגישה חיובית לגבי קצין שירות המבחן הם הדרך הטובה ביותר לפעול בה. הכנה לפגישה עם קצין שירות המבחן נעשית במטרה לאפשר לחשוד, לקטין או לנאשם להפיק את המרב מן הסיטואציה.

כאשר מדובר בקטינים, אשר לעתים קרובות נמצאים בשלב של מרידה ופועלים מתוך עמדה של התנגדות לרשויות ולמסד, הכנה זו היא חשובה אף יותר. התנהגות מרדנית, סרבנות וכדומה עשויים לפעול לרעתו של הקטין, להחמיר את מצבו ולהביא לכך שסיכויי להשתקם יפחתו. קטין שמעדיף לא לקבל את האפשרות המתאימה להשתקם עשוי להיגרר למצב של פשע ועבריינות כאורח חיים.

תסקיר מעצר

כדי לצמצם עד כמה שניתן פגיעה בלתי מוצדקת בחירויותיהם של חשודים ונאשמים, קבע המחוקק מגבלות, סייגים ונוהלי מעצר מדוקדקים. בהתאם לכך, כאשר המשטרה או הפרקליטות מבקשות לעצור חשוד, מחויב בית המשפט לבחון את נסיבות המקרה בפרוטרוט לפני שיכריע בסוגיית המעצר. אל מול צרכי המשטרה, הפרקליטות והחקירה, על בית המשפט לשקול את זכויותיו של העצור, ביניהן זכותו לחירות, ואת נסיבותיו הייחודיות של כל תיק.

תסקיר המעצר הוא כלי חשוב בו נעזר בית המשפט בבואו להכריע אם להיענות לבקשת הפרקליטות והמשטרה להשאיר את החשוד במעצר, או שמא לשחררו ממעצר או להמיר את תא המעצר בחלופת מעצר שתהלוך טוב יותר את נסיבות התיק. אמנם, מסקנות תסקיר המעצר הן בבחינת המלצה בלבד ואינן מחייבות את בית המשפט לנקוט בפעולה זו או אחרת. יחד עם זאת, שופט המקבל לידי תסקיר מעצר יודע שמדובר בחוות דעת מקצועית ומיומנת, המשקפת באופן הגון והולם את נסיבות התיק, כמו גם את אופיו, מידת מסוכנותו, אורח חייו וסיכויי השיקום של החשוד. לפיכך, על פי רוב תהיה נטיית השופטים לפעול בהתאם להמלצת תסקיר המעצר, אלא אם כן עומדים לנגד עיני השופט נימוקים כבדי משקל הנוגדים את מסקנות התסקיר.

יחד עם זאת, חשוב להבין: שופט מכהן אינו חותמת גומי, לכן לא ניתן לקבוע בוודאות שהחלטת השופט תהיה בהתאם לתסקיר המעצר. באופן תמציתי, ניתן לסכם נושא זה בשתי נקודות עיקריות:

□ שופט אינו חותמת גומי, לכן לא ניתן לקבוע בוודאות שיפעל על פי תסקיר המעצר.

□ תסקיר שירות המבחן הוא כלי חשוב בידי השופט בבואו לפסוק האם לעצור או להשאיר חשוד במעצר, להאריך

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

תקופת מעצר, לשחרר חשוד ממעצר או להמיר מעצר במתקן מעצר בחלופה מתאימה יותר.

המסקנה המתבקשת היא, שכדאי לשתף פעולה עם קציני שירות המבחן ולראות בתסקיר המעצר כלי שיכול לשרת את האינטרסים של החשוד. עורך דין פלילי ידע כיצד יש להתנהל מול שירות המבחן בכדי שתסקיר המעצר יהיה בעל השפעה חיובית עד כמה שניתן לגבי עתידו של החשוד. הכנת עצור למפגש עם קצין שירות המבחן כוללת גם הדרכה של סביבתו הקרובה ושל מי שיתבקשו לשמש כמשמורנים ומפקחים על העצור במידה וישוחרר למעצר בית.

מהם הפרמטרים הנבחנים בתסקיר מעצר

על קצין המבחן הפוגש את העצור מוטלת אחריות כבדה. הוא נדרש לאמוד את סיכויי השיקום של החשוד, לשקול את חומרת העבירות בהן הוא חשוד מול הפגיעה בחירויותיו שתיגרם בשל מעצר, לאבחן את מידת מסוכנותו, מהימנותו ומהימנות משמורנים אפשריים ועוד. תסקיר המעצר שגישה קצין המבחן יהיה בעל משקל כבד בהחלטת השופט אם לשלוח את החשוד להארכת מעצר, או לשחררו לחלופת מעצר שתהיה הרבה פחות פוגענית. מצד אחד, על קצין המבחן לוודא ככל שניתן ששחרורו של חשוד ממעצר לא יביא לביצוע עבירות נוספות, לפגיעה באזרחים או לשיבוש הליכי חקירה ומשפט. מנגד, עליו לעשות ככל הניתן כדי למנוע פגיעה שאינה מוצדקת בחייו ובחירויותיו של החשוד. כיצד, אם כן, קובע קצין שירות המבחן את מסקנותיו, מה הם הפרמטרים אותם עליו לבדוק כדי להגיש תסקיר מעצר?

כדי לקבל תמונה מקיפה דיה, שתאפשר לו לגבש עמדה ולהמליץ על דרכי פעולה מתאימות, על קצין המבחן להכיר ולבחון את הפרמטרים הבאים:

- **העבירה -** על קצין המבחן להכיר את סוג העבירה בה נאשם החשוד ואת חומרתה.
- **מסוכנותו של החשוד -** חלק ממטרת המעצר היא מניעת אפשרות שהחשוד יפגע באדם או רכוש, על קצין המבחן לגבש עמדה בנוגע למסוכנותו של החשוד. ככל שרמת המסוכנות של חשוד גבוהה יותר, כך גובר הצורך במעצרו.
- **עילת מעצר -** האם, במידה ולא יהיה במעצר, עשוי החשוד לשבש הליכי חקירה ומשפט או להימלט, האם הוא עשוי לבצע פשעים ועבירות נוספים אם ישוחרר?
- **אופיו ונסיבות חייו של החשוד -** האם העבירה בוצעה על רקע של התמכרות, האם החשוד הפר אמון בעבר, מה שיכול לרמז כי יפר תנאי חלופת מעצר.
- **פיקוח -** האם יש מי שיוכל לפקח על העצור כראוי אם ישוחרר לחלופת מעצר? האם המועמדים המוצעים בתור משמורנים מודעים לנדרש מהם ויכולים לעמוד במשימה בהצלחה? האם הם מודעים לעבירות בהן מדובר? מה מידת היכרותם עם העצור?

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

לאחר שבחן היטב ולעומק את נסיבות התיק, יכול קצין המבחן לגבש דעה לגבי יעילותו ונחיצותו של מעצר החשוד, לגבי היתכנות של חלופות מעצר, לגבי מסוכנותו ואמינותו של החשוד וכיוצא בזה. כל אלו מאפשרים לקצין המבחן לגבש עמדה שתסייע לו להמליץ על דרך הפעולה המתאימה ביותר לנסיבות התיק. כאמור, שירות המבחן יכול להמליץ על השתתפות של העצור בתכנית שיקום כתנאי לשחרורו לחלופת מעצר, כמו כן יכול שירות המבחן להמליץ על "צו מבחן" ותנאים נוספים שיוטלו על העצור כתנאי לחלופת מעצר.

האם ומתי ניתן לדרוש עריכת תסקיר מעצר לנאשם

כדי שניתן יהיה לבקש עריכת תסקיר מעצר, צריך שתהיה קביעה של בית המשפט כי קיימת תשתית מינימלית של ראיות שלכאורה יכול להיות בה די בכדי להביא להרשעת הנאשם. בית המשפט ידון בסוגיית מעצרו של אדם רק לאחר שקבע כי קיימת תשתית ראייתית לכאורית כי ביצע את אשר מיוחס לו בכתב האישום.

עורך דין מעצרים יעשה ככל שניתן על מנת לזרז את מועד עריכת תסקיר המעצר, זאת כדי לסייע ללקוחו לשוב לשגרת חיים רגילה ככל שניתן במהירות האפשרית ובכך להפחית את הפגיעה בחירותו ובחיי עד כמה שניתן.

כאשר מדובר בקטין, עם הגשת בקשה להארכת מעצר יופנה הקטין אוטומטית לשירות המבחן לנוער על מנת לערוך תסקיר מעצר.

רשימת כתובות וטלפונים של משרדי שירות המבחן למבוגרים:

סניף	כתובת	טלפונים	פקס
אילת	רח התמר 4, קריית הממשלה	08-6372695	08-6341167
אשדוד	רח' האורגים, בנין הפורום- משרד 86, קומה ב' ת.ד. 370 מיקוד 77103	08-8519720 / 08-8519721	02-5085785
אשקלון	רח' הרצל 30 בית פרנק - קומה 2, ת.ד. 128 מיקוד 78101	08-6778769/ 08-6778777/08-6778768	08-6724864
ביהמ"ש העליון ברכה וייס	שערי המשפט, ירושלים	02-6759629	02-6759628
הנהלת השירות	ירמיהו 39, ירושלים	02-5085816/15	02-5085968
הרצליה	רח' הדר 2 הרצליה	09-9507884/5	02-5085990 / 02-5085147
חדרה	רח' הלל יפה 13	04-6245001	04-6326713
טבריה	אלחדיף 5 בניין סיטי	04-6727400	04-6727413
טייבה	שאהין סנטר טייבה ת.ד. 5462	09-7999101/2/3	02-5085141
מחוז באר-שבע	שד' שזר 21 בית נועם באר-שבע	08-6252405/ 08-6252444/08-6252406 / 08-6252402-3/	02-5085091 / 02-5085092

17/07/2024
 ע"י אסף דוק 077-5006206
 ת. 052-6885006

02-5085153	04-8619600	רח' חסן שוקרי 5 חיפה ת.ד. 3028	מחוז חיפה והצפון
02-5085780 / מעצרים / 02-5085783	02-5310400	רח' יפו 236 מגדל דניאל ירושלים ת.ד. 36650 מיקוד 91366	מחוז ירושלים
02-5085994 / פקס / 02-5085895 של"צ	03-5125511/03-5125636/03-5125625 / 03-5125751/	שד' ירושלים 22 תל -אביב ת.ד. 8084 מיקוד 61080	מחוז תל-אביב והמרכז
02-5085567	04-6088615	רח המחצבה 2001, אזור התעשייה נצרת	נצרת
02-5085139 / פקס / 02-5085140 של"צ	09-8339586	רח' ברקת 3 מיקוד 42390	נתניה
	4-9014357/ 04-9014302/3	רח' יהושפט 32	עכו
04-6401353	04-6094333	רח' ירושלים 4 מיקוד 18820	עפולה
02-5085984	03-9121222/03-9121201/03-9121202	רח' ההסתדרות 26/28 בית פלינר, קומה 4	פתח תקוה
04-6820655	04-6820653/ 04-6820650	רח' וייצמן 4 קניון צפת (מתחם דובק)	צפת
02-5085096	08-6621662 08-6621666	שדרות לכיש 5 ת.ד. 114 מיקוד 82000	קרית גת
04-6817639	04-6957805	ככר צה"ל בנין צחר מיקוד 10200	קרית שמונה
02-5085027	03-9536600/03-9536601/5	רח' ישראל גילי 3	ראשל"צ
02-5085137 / פקס / 02-5085138 של"צ	08-97889508-9788964	הרצל 91, קומה 5 (קניון חדש), קרית הממשלה	רמלה

רשימת כתובות וטלפונים של שירות המבחן לנוער:

מספר פקס	טלפון	כתובת	אזור
02-5085971	02-5085803	ירמיהו 39, ת"ד 1260, ירושלים מיקוד 91012	הנהלת השירות
02-5085068	08-6991843 08-6991844 08-6991846	שדרות התמרים 4, קומה 2, קריית הממשלה, אילת	אילת
08-8519719	08-8519700 08-8519707	האורגים, בניין הפורום 82, אשדוד 77609	אשדוד

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

08-6755635	08-6778778	הרצל 30, בית פרנק, קומה 2, ת"ד 104, אשקלון	אשקלון
02-5085090	08-6252555 08-6252530	רמב"ם 2 (בית רקיעים), באר שבע 84209	באר-שבע
02-5085090	02-5007701	הרצל 9, בית שמש	בית שמש
02-5085023	09-9541865	הדר 2, הרצליה 46290	הרצליה
02-5085491	04-6245000	הלל יפה 13, קומה 4, חדרה 38203	חדרה
02-5085150	04-8619666	חסן שוקרי 5, קומה 4 רווחה, ת"ד 3028 חיפה	חיפה
02-5085498	04-6727416	אלחדיף 62, בניין טבריה סיטי, ת"ד 154 טבריה	טבריה
02-5085596	09-7999120	רחוב ראשי, שהין סנטר 40400, קומה ב', טייבה	טייבה
02-5085788	02-6218555	כנפי נשרים 24, קומה ב', כניסה א', גבעת שאול, ירושלים 95464	ירושלים
02-5085789	02-6262120 02-6262265	ואדי אלג'וס 49, ת"ד 54871 ירושלים	י-ם המזרחית
02-5085481	09-7634800 09-7634801	התע"ש 23, קומה 2. ת"ד 2153 כפר סבא, 44641	כפר-סבא

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

		מגדלי נצרת, מרג'	
	04-6122500	אבן עאמר, חניון	
02-5085569	04-6122501	א', מגדל B,	נצרת
	04-6122502	קומה 9, נצרת,	
		ת"ד 2046	
		ברקת 3, נתניה	
09-8336075	09-8305600	42122	נתניה
		יהושפט 32, עכו	
02-5085119	04-9014350	24512	עכו
	04-9014351		
		ירושלים 4 בניין	
04-6094303	04-6094300	השקם, עפולה	עפולה
	04-6094301	17000	
		ההסתדרות 26,	
	03-9121200	עפולה 49540	פתח-תקווה
02-5085597	03-9121231		
	03-9121232		
	03-9121233		
		ויצמן 20, צפת	
02-5085108	04-6920205	ת"ד 1265	צפת
	04-6922335		
		הגפן 3, קומה 1,	
02-5085097	08-6818783	קריית גת 8200	קריית גת
	08-6818784		
	08-6818785		
		בניין צחר, קומה	
02-5085169	04-6957800	א, כיכר צה"ל,	קריית - שמונה
		צפת	
		אופנהיימר 10,	
02-5085991	08-9314160	פארק ת.מ.ר,	רחובות
	08-9314168	רחובות 76701	
		הרצל 91, קומה	
02-5085143	08-9788969	רמלה 5,	רמלה
	08-9788981	72504	
		קיבוץ גליוות 106,	
	03-5125510	תל אביב	
02-5085045	03-5125601	6687758	תל אביב
	03-5125542		
	03-5125603		
	03-5125604		

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

חשיבות הייצוג המשפטי של חשודים ונאשמים בפני שירות המבחן

מעצר והרשעה בפלילים הם כתמים חמורים שיכולים לפגוע בעתידו של אדם, ולמנוע ממנו להתקדם בחייו, לכן כל פעולה שניתן לנקוט בכדי למנוע אותם היא רצויה ומבורכת. תסקיר שירות המבחן יכול לסייע להפחתת עונשו של נאשם, להתאמת תנאי מעצר מיטיבים יותר עבורו ולהחלטה לפנות לאפיק טיפולי במקום מאסר מאחורי סורג ובריח. כיוון שלתסקיר שירות המבחן משקל חשוב בהחלטת השופט הדין בתיק, שיתוף פעולה נכון עם קצין המבחן יכול לעבוד לטובתו של חשוד או נאשם בפלילים, משכך חשוב ביותר לפעול נכון בכדי למצות את המיטב מן התהליך. לפני פגישה עם קצין המבחן יש לפנות ולהיוועץ עם עורך דין פלילי מקצועי ומנוסה על מנת שינחה אתכם כיצד לנהוג על מנת ולזכות באפשרות שיקום מתאימה תוך מיזעור חומרת גזר הדין.

צוות עורכי הדין שלנו, ביניהם גם יוצאי הפרקליטויות השונות ורשויות האכיפה, מייצג חשודים ונאשמים בהליכים פליליים דרך קבע ופועל במקצועיות ומסירות על מנת ולהגן על זכויותיהם. המשרד מונה צוות אנשים מוכשר וייחודי המתורגל בחשיבה "מחוץ לקופסה" למציאת פתרונות מקוריים ופועל תמיד למען לקוחותיו ללא מורא ובנאמנות, תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצון המטופל. במידה וזומנת לשירות המבחן, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.